

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

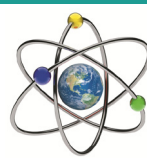
№10(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 490 sahifa,
2-oktyabr, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Raqamli oliy ta'lim boshqaruvida kommunikativ kreativlikni rivojlantirishning tashkiliy pedagogik mexanizmi	10
Mamatova Xilola Muxiddinovna	
Ta'lim jarayonida sun'iy intellektdan foydalanishning ijobiy va salbiy jihatlari: tizimli tahlil va strategik yondashuvlar	14
Zamira Nishanova	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda muloqot va ijodiy faoliyat orqali o'zini namoyon etish ko'nikmalarini shakllantirish	17
Abdug'afforova Navbahoroy Botirjon qizi	
Raqamli sivilizatsiya davrida oliy ta'limda axborot-analitik kompetensiyani shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari	22
Oybek Davlatov	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda o'yin texnologiyalarining ahamiyati	27
Bekmuhammedova Muhlisa Abdusattarovna	
Jaloliddin Rumiy asarlarida komil inson va shaxsiy kamolot masalalari	33
Qodirova Madina Odiljon qizi	
Interfaol ta'lim texnologiyalari asosida o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	37
Ergasheva Shaxnoza Baxtiyor qizi	
Rhythmic Gymnastics: a Harmony of Art and Sport	42
Hurshida Murzoyeva	
Sport to'garaklari mashg'ulotlarining talaba-yoshlar jismoniy rivojlanishiga ta'siri	46
Jabborova Sevara Asroqul qizi	
Inklyuziv ta'lim sub'yektlari hamkorligini boshqarishning innovatsion pedagogik mexanizmlari	51
Kuranboyeva Ozoda Xakimovna	
Maktabdan tashqari ta'lim muhitining o'quvchilar ijtimoiy-emotsional rivojlanishiga ta'sir etuvchi pedagogik omillari	57
Mexriniso Nosirova	
Yangi O'zbekistonda maktabgacha va maktab ta'limi tizimi uchun zamonaviy pedagog kadrlar tayyorlashning rivojlanish istiqbollari	61
Sodiqova Yulduzxon Maxamat qizi	
Integrating Culture in Language Teaching and Developing Intercultural Tolerance: Pedagogical Approaches and Classroom Implications	65
Tairova Ruzakhon Umidbek qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida darsga ijobiy munosabatlarni shakllantirish va rivojlantirish texnologiyalari	71
Tursunbayeva Yulduz	
Sun'iy intellekt asosidagi adaptiv ta'lim muhitining pedagogik-psixologik nazariy asoslari	75
Xakimov Utkirbek Ilhomjon o'g'li	
O'zbek xalq cholg'ulari orkestri ijrochiligi san'atining rivojlanish tarixi va uning pedagogik ta'limdagi o'rni ...	79
Miskinova Sabina Ziyadxon qizi	
Преодоление узбекско-русской лингвокультурной интерференции при текстоворждении студентов-филологов: методический аспект	85
Тахирова Маъсуда Абдужаббор кизи	
Инновационные методы преподавания русского языка в вузах Узбекистана: развитие коммуникативной и речевой компетенции учащихся	91
Шокаримова Камола Абдуллаевна	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida yumshoq ko'nikmalarni shakllantirishning nazariy-metodologik asoslari....	98
Yakubjonov Xasan Qahramonovich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	103
Umarov Xusniddin Egamboyevich	
Sport maktabi o'quvchilarida yengil atletika intervalli mashg'ulotlari yordamida chidamlilikni oshirish	107
Shuxrat Xudoyberdiyev Mamayusupovich, Abduqahhorov Nuriddin Xabibulloyevich	
O'zbek va jahon adabiyoti matnlarini qiyosiy tahlil qilishda sun'iy intellekt va kompyuter lingvistikasining o'rni	112
Sodikova Makhliyo	
Milliy va umuminsoniy qadriyatlarga asoslangan harbiy tarbiya metodlari	117
A'zamov Inom Salimjonovich	
Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining inklyuziv ta'lim sharoitida o'quvchilar bilan ishlashda STEAM yondashuvidan foydalanish metodikasini takomillashtirish	121
Abidjanova Vasila To'likinovna	
Kommunikativ topshiriqlar asosida ingliz tilida gapirish ko'nikmasini rivojlantirishning metodik imkoniyatlari	129
Prenova Gulsara Barlikbayevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik nutqiy kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari	134
Meyliqulova Manzura Abdullayevna	
Kasbiy ta'lim sifatini boshqarishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish	138
Ne'matova Zarina Furqat qizi	
Kimyoning asosiy tushuncha va qonunlarini aksiomatik asosda talqin qilishning ilmiy-pedagogik ahamiyati	141
Kamolova Nargiza Ibragimovna	
Моделирование процесса формирования патриотизма у курсантов на основе культурного наследия казахской и узбекской интеллигенции	147
Малдыбаев Куандик Бекбауович	
Bo'lajak tarjimonlarda mumtoz asarlardagi leksik-frazeologik birliklarni tarjima qilish kompetensiyasini shakllantirish ("Firdavs ul-iqbol" asari misolida)	152
Borasulova Dilnoza Dilmurodjon qizi	
WHY I+1 is Not the ZPD: Reassessing Input-Based and Sociocultural Accounts of EFL Development	155
Sattarova Zulxumor Nodirbek kizi	
Лингвометодическая компетенция учителя русского языка: генезис понятия и структура в современной педагогической науке	159
Икрамова Мунира Маруфжановна	
Kasbiy axloq va pedagogik madaniyat masalasini tadqiq etishda ilmiy tadqiqot metodlarining o'rni va vazifalari	163
Kazakov Shavkat Norqobilovich	
Kichik maktab yoshidagi bolalar nutq faoliyatida ijtimoiy muhitning psixologik roli	168
Shadiyev Feruz Djaxonovich	
Intellektida nuqsoni bo'lgan kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning so'z boyligini boyitishda o'yin texnologiyasidan foydalanish	173
Xolmuxamedova Zilola Azimovna	
PIRLS xalqaro baholash dasturida matn bilan ishlashning asosiy turlari va ularni boshlang'ich ta'limda qo'llash metodikasi	178
Yusupova Gulshiraxan Zinatdinovna	
Ona tili ta'limida sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish orqali o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish	183
Toshmatova Yulduz Olloqulovna	
Kompetentlikka asoslangan ta'limda pedagogning kasbiy madaniyatining o'rni	190
Xojamov Ilhomjon Rahmonaliyevich	

Boshlang'ich ta'limda darslik va o'quv lug'atlari integratsiyasi asosida o'quvchilarning lingvistik-kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	195
Ergasheva Tuyg'unoy Shavkatjon qizi	
Bo'lajak musiqa ta'limi o'qituvchilarining raqamli-pedagogik kompetensiyasini rivojlantirishning integrativ-metodik modelini takomillashtirish	201
Ataboyeva Muxlisa Azimjon qizi	
Raqamli ta'lim nazariyasi va metodikasi asosida oliy ta'lim pedagoglarining kasbiy faoliyatini takomillashtirish.....	209
Choriyeva Lobar Fayzullo qizi, Safarov Azamat Rasul o'g'li	
Inklyuziv ta'limda o'quvchilarning individual ehtiyojlarini aniqlash va ularga mos pedagogik yondashuvlarni tashkil etish	214
Avazova Ozoda Ashurali qizi	
Integrativ yondashuv asosida talabalarining kreativ faoliyatini rivojlantirishning pedagogik texnologiyalari ...	219
Abdusabirova Laylo Azizjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining imloviy savodxonligini oshirish usullari	224
Ashurova Zilolaxon Baxodir qizi	
Boshlang'ich ta'limda Jeopardylabs platformasi asosidagi o'yin-topshiriqlarnig dars samaradorligidagi ahamiyati.....	229
Atayeva Baxrinisa Abduvaxidovna	
Tasviriy san'at talabalarida perseptiv qobiliyatlarni rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslari	233
Bazarova Muyassarxon Maxamadyusubovna	
What Trainee English Teachers Notice in AI-Generated Assessment Tools: Fault Detection in Two Tesol Cohorts	238
Dildora Kdirbayeva	
Zamonaviy didaktik vositalar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kometensiyasini rivojlantirish mexanizmi.....	246
Ergasheva Ma'mura Suyunovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Ilk qadam" milliy o'quv dasturi asosida bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashning pedagogik asoslari.....	250
Ergasheva Umrinisso Komilovna	
Aqli zaif bolalarda kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirishning diagnostik mezonlari va ko'rsatkichlari ...	254
Hamraqulova Durdona Dilshod qizi	
Parent Preparation for Meaningful Participation in Inclusive Education.....	258
Muazzam Bakhtierovna Abdurakhmanova	
Oliy ta'limning nofilologik yo'nalishlarida til ta'limi darsliklari mazmunini bosqichma-bosqich loyihalash	262
Muxamedova Muhlisa Avazjon qizi	
Interyer dizayn ta'limida sun'iy intellekt: bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	268
Rustamov Kamoliddin Ziyodulla o'g'li	
Differences Between Professional and Amateur Boxing	273
Shuhrat Dilmuradov	
Лингводидактический потенциал интерактивного обучения в развитии речевой компетенции пятиклассников.....	277
Ергашева Эльвира Владимировна	
Теория, метод и профессиональное действие: пути модернизации дисциплины "Методика преподавания родного языка" в педагогическом вузе.....	281
Шоира Баймурадовна Бабаева	
Yozma nutq kompetensiyasini rivojlantirishga yo'naltirilgan kognitiv-grafomotor mashqlar tizimi	285
Rashidova Saida Ravshonbek qizi	
4-sinf o'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	289
To'xtaxo'jayeva Shaxnoza Muhammadumar qizi	

Ingliz tilini o'qitishda formativ baholash tizimini takomillashtirishning pedagogik asoslari	294
<i>Allayarova Muhabbat Xudayarovna</i>	
Pedagogical Conditions for Establishing an Integrative Approach to Developing Students' Didactic Competence	300
<i>Orazova F. O.</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida empatik liderlikka asoslangan boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	306
<i>Umarova Moxinur Shukuroxunovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining pedagogik faoliyatini metodik loyihalashning zamonaviy holati va mavjud muammolari.....	312
<i>Temirova Shahloxon Xoshimjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida lingvistik tafakkurni rivojlantirishning kognitiv-lingvodidaktik asoslari	317
<i>Abdullayeva Dilovar Bahrullayevna</i>	
"Avesto" ta'limotida ma'naviy-axloqiy qarashlarning pedagogik xususiyatlari	321
<i>Aliyev Islambek Tursinbayevich, Ibragimova Farangiza Oybekjon qizi</i>	
O'quvchilarda milliy tuyg'ularni shakllantirishning ilmiy – pedagogik asoslari	326
<i>Begmatova Nasiba Safarbayevna</i>	
Fizikadan nostandart va olimpiada masalalarini yechish orqali o'quvchilarning muhandislik kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi.....	330
<i>Jo'rayev Farxod Isroilovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda divergent-kasbiy fikrlash kompetensiyasini shakllantirishda kreativ yondashuvning didaktik imkoniyatlari.....	338
<i>Xolbo'tayeva Dilfuza Usmon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida vaqtni boshqarish kompetensiyalarini shakllantirishda mustaqil ta'lim topshiriqlarining pedagogik imkoniyatlari.....	346
<i>Norova Nargiza Xalमत qizi</i>	
Katta yoshdagi ayollarda metabolik salomatlikni yaxshilashga yo'naltirilgan sog'lomlashtiruvchi jismoniy mashg'ulotlar metodikasi	350
<i>Ruziyeva Raxima Bobojonovna</i>	
Technology-Integrated English Writing Instruction: a Tpack-Based Approach to Competence Development.....	357
<i>Omonova Maftuna Shermatovna</i>	
Disleksiyali o'quvchilar bilan individual ishlashning psixologik-pedagogik asoslari	362
<i>Toshpo'latova Go'zal Fayzullo qizi</i>	
Maktab o'quvchilarini jismoniy va ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda o'lkashunoslik-turistik faoliyatning integrativ pedagogik modeli (Qashqadaryo viloyati misolida).....	366
<i>Yodgorov Mansurjon Abduraximovich</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalaridan ingliz tili ta'limida foydalanishning ahamiyati	372
<i>Buriyeva Zarnigor Tolibjonovna</i>	
Ko'p qirrali figuralarni o'rgatishda raqamli platformalardan yoki dasturlardan o'rganish metodikasi	376
<i>Uraimova Durdona Baxodirjon qizi</i>	
O'zbekiston va Amerika Qo'shma Shtatlari ta'lim tizimida maktab boshqaruvining innovatsion mexanizmlarini qiyosiy tahlil qilish	381
<i>Jamolov Fazliddin Nuriddin o'g'li</i>	
Sun'iy intellektli o'quv vositalarini yaratuvchi ta'lim muhitlarining qiyosiy tahlili.....	387
<i>Sadikova Dilshoda Aminjon qizi</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarida mediatarbiya orqali tanqidiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi...	392
<i>Umirzoqova Malika Mamadi qizi</i>	
Kasbiy ta'lim o'quvchilarining liderlik kompetentligini raqamli kollaborativ faoliyatda rivojlantirish bo'yicha xorijiy yondashuvlar.....	397
<i>Sanayeva Sogdiana Ziyadullayevna</i>	

Bo'lajak o'qituvchilarda raqamli ijodkorlikni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	403
<i>Sotbarova Dilfuza Ilhom qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilida produktiv muloqot ko'nikmalarini akmeologik yondashuv va storytelling texnologiyasi asosida rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	409
<i>Turdiyeva Feruza Sobirjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida individual yondashuvning yetishmasligi va ta'lim sifatiga ta'siri.....	417
<i>Xushnazarova Ma'mura Nodirovna, Mannopova Nilufar Ziyovuddin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida pedagogik baholash va psixologik tashxis: farqlanishi va tarbiyachi kasbiy vakolatining chegaralari	422
<i>Зайнутдинова Дилобар Нуритдиновна</i>	
Geometriya o'qitish metodikasini takomillashtirishda turk geometriyasi masalalarini yechish usullaridan foydalanishning ahamiyati.....	429
<i>Imomnazarova Nurjaxon Toktaboyevna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	436
<i>Otahanova Manzura G'ofurovna</i>	
Predikativlik - umumlingvistik qonuniyat (ingliz, fransuz va o'zbek tillari misolida).....	441
<i>Kurbanova Raxima Abdullayevna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashning ahamiyati	450
<i>Eshmuratova Gauxar Maxsudovna</i>	
Badiiy matnlar asosida talabalarining lingvomadaniy kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	455
<i>Ochilxonov Abduljalolxon Davron o'g'li</i>	
O'qituvchining kasbiy faoliyatida oilaviy omilning ijtimoiy-psixologik ahamiyati.....	461
<i>Turdimatova Elnoz Erkinjon qizi</i>	
Pedagogik amaliyot pedagogik otm talabasi uchun ijtimoiy, kasbiy moslashuv maktabi sifatida	465
<i>Choriyeva Mehribonu Baxtiyor qizi</i>	
Implementing Competency-Based Education (CBE) in English Language Teaching: Principles, Frameworks, and Performance-Based Assessment.....	470
<i>Erkinova Lutfiya Qudratovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy-pedagogik madaniyatni rivojlantirish texnologiyasi	474
<i>Giyasova Mushtariy Abdiganiyevna</i>	
Ta'lim samaradorligini ta'minlashda axborot ta'lim resurslari imkoniyatlari.....	477
<i>Qurbonova Nafisa Ilxom qizi, Meyliyeva Shahodat Ulug'bek qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida inklyuziv ta'limni tashkil etishning pedagogik shart-sharoitlari.....	481
<i>Umarova Marg'uba Ulug'bek qizi</i>	
Alaliyali bolalarda nutqkompetensiyasini rivojlantirishning neyrokognitiv multimodal texnologiyalari	485
<i>Usarova Madina Odil qizi</i>	

PEDAGOGIK AMALIYOT PEDAGOGIK OTM TALABASI UCHUN IJTIMOIIY, KASBIY MOSLASHUV MAKTABI SIFATIDA

Choriyeva Mehribonu Baxtiyor qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada pedagogik amaliyotlar orqali talabalarni ijtimoiy-adaptiv faoliyatga tayyorlashning mazmuni, ahamiyati va afzalliklari yoritilgan. Maqolaning asosiy maqsadi pedagogik amaliyotning talabalarda kasbiy, ijtimoiy va kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirishdagi imkoniyatlarini aniqlashdan iborat. OTM talabalari uchun pedagogik amaliyot jarayonida kuzatish, tahlil qilish, muloqotga kirishish, mustaqil faoliyat yuritish va muammoli vaziyatlarni hal etish kabi usullarning ahamiyati tahlil qilindi. Natijalar pedagogik amaliyot talabaning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan bog'lash va real ijtimoiy muhitga moslashishida muhim vosita ekanligini ko'rsatadi. Amaliyot jarayonida talabalar jamoada ishlash, pedagogik muloqot olib borish, mustaqil qaror qabul qilish va o'z faoliyatini baholash ko'nikmalarini egallaydi.

Kalit so'zlar: pedagogik amaliyot, ijtimoiy adaptatsiya, kasbiy kompetensiya, pedagogik faoliyat, muloqot, talaba, ijtimoiy moslashuv, kasbiy mahorat, kasbiy maktab.

Abstract: This article highlights the content, significance, and advantages of preparing students for socio-adaptive activities through pedagogical internships. The primary objective of the article is to identify the potential of pedagogical internships in fostering professional, social, and communicative competencies among students. It analyzes the importance of methods such as observation, analysis, communication, independent activity, and problem-solving during the internship process for higher education students. The results demonstrate that pedagogical internships serve as a vital tool for bridging theoretical knowledge with practical application and facilitating adaptation to real-world social environments. During the internship, students acquire skills in teamwork, pedagogical communication, independent decision-making, and self-evaluation of their professional activities.

Key words: pedagogical internship, social adaptation, professional competence, pedagogical activity, communication, student, social adjustment, professional skill, professional school.

Аннотация: В статье рассматриваются содержание, значимость и преимущества подготовки студентов к социально-адаптивной деятельности посредством педагогической практики. Основная цель работы – выявить потенциал педагогической практики в формировании у студентов профессиональных, социальных и коммуникативных компетенций. Анализируется роль таких методов, как наблюдение, анализ, коммуникация, самостоятельная деятельность и решение проблемных задач, в процессе прохождения практики студентами вузов. Результаты исследования показывают, что педагогическая практика выступает важным инструментом, связывающим теоретические знания с практикой и способствующим адаптации к реальной социальной среде. В ходе практики студенты приобретают навыки командной работы, педагогического общения, самостоятельного принятия решений и самооценки своей профессиональной деятельности.

Ключевые слова: педагогическая практика, социальная адаптация, профессиональная компетентность, педагогическая деятельность, коммуникация, студент, социальная приспособляемость, профессиональный навык, профессиональная школа.

KIRISH

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari jadal rivojlanayotgan davrda jamiyatga faqat nazariy bilimlarga ega bo'lgan emas, balki turli ijtimoiy va kasbiy vaziyatlarga tez moslasha oladigan, mustaqil fikrlaydigan, tashabbuskor va mas'uliyatli mutaxassislar zarur. Ayniqsa, kelajak pedagoglarini tayyorlash jarayonida ularning kasbiy bilimlari bilan bir qatorda, ijtimoiy muhitga moslashish qobiliyatini shakllantirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Pedagogik faoliyat faqat dars o'tishdan iborat emas.

O'qituvchi o'quvchilar, ota-onalar, hamkasblar, ta'lim muassasasi rahbariyati va keng jamoatchilik bilan doimiy muloqotda bo'ladi. Shu sababli bo'lajak pedagogning turli ijtimoiy guruhlar bilan ishlay olish, muammoli vaziyatlarda to'g'ri yo'l topish, o'z fikrini aniq ifodalash va o'zgaruvchan sharoitlarga moslashish qobiliyati uning kasbiy faoliyatida muhim o'rin tutadi.

Talabalarda bunday sifatlarni shakllantirishda pedagogik amaliyot alohida ahamiyatga ega. Chunki talaba auditoriyada olgan nazariy bilimlarini amaliyot jarayonida real pedagogik muhitda sinab ko'radi. U o'quvchilar bilan muloqot qiladi, tajribali o'qituvchilar faoliyatini kuzatadi, dars tashkil etadi, turli muammoli vaziyatlarga duch keladi va ularni hal qilishga harakat qiladi.

Mazkur maqolada pedagogik amaliyotning talabalarni ijtimoiy-adaptiv faoliyatga tayyorlashdagi imkoniyatlari, amaliyot davomida shakllanadigan ko'nikmalar hamda uning samaradorligini oshirish bo'yicha tavsiyalar yoritiladi. Maqola, avvalo, pedagogika yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar, oliy ta'lim muassasalari professor-o'qituvchilari, pedagogik amaliyot rahbarlari va bo'lajak mutaxassislar uchun mo'ljallangan.

Bugungi kunda pedagogik amaliyot oliy ta'lim tashkilotlari uchun nazariya va amaliyotni bog'lovchi ko'priq vazifasini o'tamoqda. Talaba oliy ta'lim muassasasida pedagogika, psixologiya, metodika va boshqa fanlar orqali zarur nazariy bilimlarni egallaydi. Biroq nazariy bilimning o'zi yetarli emas. Ushbu bilimlarni real hayotiy vaziyatlarda qo'llay olish ham muhimdir. Pedagogik amaliyot aynan shu vazifani bajaradi. Talaba amaliyot davomida o'z bilimlarini real ta'lim jarayonida qo'llab ko'radi. Masalan, darsni rejalashtirish, ta'lim metodlarini tanlash, o'quvchilarni faollashtirish, savol-javob tashkil qilish va o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish kabi jarayonlar bevosita amaliy faoliyat orqali o'zlashtiriladi. Shuning uchun pedagogik amaliyotni oddiygina o'quv jarayonining bir qismi sifatida emas, balki bo'lajak mutaxassisni mustaqil kasbiy faoliyatga tayyorlaydigan muhim bosqich sifatida qarash lozim.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbek pedagogika fanida bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy tayyorlash masalalari R. Mavlonova, O. To'rayeva, K. Holiqberdiyev, N. N. Azizxo'jayeva, J. Hasanboyev, X. To'raqulov, M. Haydarov va boshqa olimlarning ilmiy-metodik ishlarida yoritilgan. Mazkur tadqiqotlarda pedagog shaxsini shakllantirish, pedagogik faoliyatning mazmuni, pedagogik mahorat, ta'lim texnologiyalari va o'qituvchining kasbiy kompetentligini rivojlantirish masalalariga alohida e'tibor qaratiladi. Ushbu yondashuvlar pedagogik amaliyotni nazariy tayyorgarlikning mantiqiy davomi sifatida tashkil etish zarurligini asoslash imkonini beradi.

N. N. Azizxo'jayeva pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat masalalarini tadqiq etar ekan, o'qituvchining kasbiy faoliyati faqat bilim berish bilan cheklanmasligini, balki ta'lim oluvchilar faoliyatini tashkil etish, pedagogik vaziyatlarni boshqarish va samarali muloqot o'rnatish kabi ko'nikmalarni ham talab qilishini ta'kidlaydi. Mazkur qarashlar pedagogik amaliyotning kasbiy moslashuvdagi ahamiyatini tushuntirish uchun metodologik asos bo'lib xizmat qiladi^[1].

R. Mavlonova va boshqa mualliflarning pedagogikaga oid tadqiqotlarida o'qituvchining kasbiy faoliyati, pedagogik jarayonning qonuniyatlari, ta'lim va tarbiyaning o'zaro bog'liqligi hamda pedagog shaxsining kasbiy sifatlari masalalari tahlil qilingan. Ushbu ilmiy qarashlardan kelib chiqib, pedagogik amaliyot jarayonida talabaning o'qituvchilik kasbining real mazmuni bilan bevosita tanishishi uning kasbiy identifikatsiyasini shakllantirishga xizmat qiladi, degan xulosaga kelish mumkin^[2].

Pedagogik amaliyotning psixologik jihatlarini yoritishda L. S. Vygotskiy, A. N. Leontyev, I. A. Zimnyaya kabi olimlarning ilmiy qarashlari muhim ahamiyatga ega. L. S. Vygotskiyning shaxs rivojlanishida ijtimoiy muhit va faoliyatning o'rniga oid qarashlari bo'lajak pedagogning kasbiy shakllanishini ham ijtimoiy munosabatlardan ajratib bo'lmazligini ko'rsatadi. Talaba real ta'lim muhitida faoliyat yuritish orqali nafaqat pedagogik bilimlarini, balki kasbiy xulq-atvor va muloqot me'yorlarini ham o'zlashtiradi^[7].

A. N. Leontyevning faoliyatga oid nazariy qarashlari nuqtayi nazaridan insonning rivojlanishi faoliyat jarayonida amalga oshadi. Mazkur yondashuv pedagogik amaliyot uchun ham muhim bo'lib, talaba pedagogik faoliyatni faqat kuzatish orqali emas, balki bevosita bajarish, tahlil qilish va takomillashtirish orqali kasbiy kompetensiyalarni egallaydi. Shuning uchun amaliyot jarayonida talabaning faol ishtirokini ta'minlash uning kasbiy moslashuvining muhim shartlaridan biridir^[6].

I. A. Zimnyaya pedagogik psixologiya doirasida kompetentlik va kasbiy faoliyat masalalarini tahlil qilib, mutaxassisning samarali faoliyat yuritishi uchun bilimning o'zi yetarli emasligini, bilimni amaliy vaziyatlarda qo'llash qobiliyati ham zarurligini ko'rsatadi. Ushbu fikr pedagogik amaliyotning kompetensiyaviy mazmunini asoslashda muhim nazariy manba hisoblanadi.

Pedagogik amaliyot va refleksiv faoliyat o'rtasidagi bog'liqlikni tushuntirishda D. A. Schönning "refleksiv amaliyotchi" konsepsiyasi alohida ahamiyatga ega. Olim professional faoliyatda mutaxassisning o'z harakatlari tahlil qilishi, yuzaga kelgan muammolarni anglashi va keyingi faoliyatini takomillashtirish qobiliyatini muhim professional sifat sifatida izohlaydi. Shu nuqtayi nazardan, pedagogik amaliyot davomida talabaning darsdan keyingi tahlili, o'z-o'zini baholashi va mentor fikrlarini qabul qilishi uning kasbiy rivojlanishiga xizmat qiladi^[8].

C. Rogersning shaxsga yo'naltirilgan ta'limga oid qarashlari ham pedagogik amaliyot mazmunini tashkil etishda muhimdir. Shaxsning individual imkoniyatlari, ehtiyojlari va tajribasini hisobga olishga asoslangan yondashuv talabani amaliyot jarayonidagi subyektlik mavqeini kuchaytiradi. Bunda talaba tayyor ko'rsatmalarni bajaruvchi emas, balki o'z kasbiy faoliyatini anglash va rivojlantirishga intiluvchi faol subyekt sifatida qaraladi^[10].

A. Banduraning ijtimoiy o'rganish nazariyasi nuqtayi nazaridan esa shaxs ko'plab xulq-atvor va faoliyat shakllarini kuzatish, taqlid qilish va ijtimoiy o'zaro ta'sir orqali o'zlashtiradi. Bu jihat pedagogik amaliyot uchun ayniqsa muhimdir. Talaba tajribali o'qituvchining darsini kuzatish, uning o'quvchilar bilan muloqotini tahlil qilish va pedagogik usullarini o'rganish orqali kasbiy xulq-atvorning muayyan modellarini o'zlashtiradi^[9].

Mahalliy va xorijiy ilmiy adabiyotlar tahlili pedagogik amaliyotning bir necha muhim funksiyalarini ajratib ko'rsatish imkonini beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Pedagogik OTM talabasi auditoriyada pedagogika, psixologiya, metodika, fanlarni o'qitish texnologiyalari va boshqa nazariy fanlarni o'zlashtirishi mumkin. Biroq mazkur bilimlarning real ta'lim jarayonida qanday qo'llanishini anglash, o'quvchilar bilan munosabat o'rnatish, sinfni boshqarish, darsni rejalashtirish va kutilmagan pedagogik vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish bevosita amaliy faoliyat jarayonida shakllanadi. Shu jihatdan pedagogik amaliyot bo'lajak mutaxassisning kasbiy shakllanishida alohida o'rin tutadi.

Pedagogik amaliyot tushunchasi talabani nazariy tayyorgarligini ta'lim muassasasidagi real pedagogik faoliyat bilan bog'lashga qaratilgan tizimli jarayon sifatida izohlanishi mumkin. Mazkur jarayonda talaba o'qituvchining kundalik faoliyati, ta'lim-tarbiya jarayonining tashkiliy jihatlari, pedagogik jamoa bilan hamkorlik, ota-onalar bilan muloqot, o'quvchilarning individual va guruh xususiyatlarini hisobga olish kabi ko'plab faoliyat turlari bilan tanishadi.

Pedagogik amaliyotning muhim xususiyatlaridan biri shundaki, u talabaga kasbning real mazmunini anglash imkonini beradi. Talaba dars jarayonini faqat nazariy jihatdan emas, balki amaliy faoliyat orqali kuzatadi, tahlil qiladi va o'zlashtiradi. Shu bilan birga, amaliyot jarayonida talaba o'zining kuchli va zaif tomonlarini aniqlaydi, kasbiy qiziqishlarini rivojlantiradi va kelajakdagi pedagogik faoliyatiga nisbatan shaxsiy munosabatini shakllantiradi. Ijtimoiy moslashuv esa shaxsning muayyan ijtimoiy muhit, jamoa, me'yor va munosabatlar tizimiga kirishib borishi bilan tavsiflanadi. Bo'lajak o'qituvchi uchun bunday muhit sifatida maktab yoki boshqa ta'lim tashkiloti namoyon bo'ladi.

Talaba amaliyot davomida maktab jamoasi, o'qituvchilar, o'quvchilar, rahbariyat va ota-onalar bilan turli shakldagi ijtimoiy munosabatlarga kirishadi. Natijada uning kommunikativ va ijtimoiy kompetensiyalari rivojlanadi. Kasbiy moslashuv esa shaxsning tanlagan kasbi talablariga, mehnat sharoitlariga, kasbiy vazifalar va mas'uliyatlarga moslashishi jarayonidir. Pedagogik amaliyot aynan ushbu ikki jarayon – ijtimoiy va kasbiy moslashuvni birlashtiruvchi muhim pedagogik mexanizm hisoblanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ijtimoiy adaptatsiya – shaxsning jamiyatdagi muayyan muhit, jamoa va mavjud sharoitlarga moslashish jarayonidir. Talaba uchun bu tushuncha yanada kengroq mazmun kasb etadi. Chunki u oliy ta'lim muassasasini tamomlagach, yangi kasbiy jamoaga kirib boradi va o'z faoliyatini mavjud ijtimoiy munosabatlar tizimida tashkil etishi kerak bo'ladi. Ijtimoiy-adaptiv faoliyat quyidagi ko'nikmalarni o'z ichiga oladi:

- turli insonlar bilan samarali muloqot qilish;
- talabalar jamoasi bilan ishlash;
- yangi pedagogik muhitga moslashish;
- muammoli vaziyatlarni tahlil qilish va bartaraf etish;
- mustaqil va kreativ qaror qabul qilish;
- o'z xatti-harakatlarini nazorat qilish;
- ijtimoiy va kasbiy me'yorlarga rioya qilish;
- o'z faoliyatini tanqidiy tahlil qilish.

Pedagogik amaliyot esa ushbu ko'nikmalarning tabiiy ravishda shakllanishi uchun qulay muhit yaratadi. Pedagogik amaliyotning talabalar uchun asosiy afzalliklari quyidagilardan iborat^[2].

Birinchi afzallik – kasbiy tajribaning shakllanishidir. Talaba amaliyot davomida o'zini bo'lajak pedagog sifatida sinab ko'radi. Dars o'tish, o'quvchilar bilan ishlash va pedagogik vazifalarni bajarish orqali kasbning o'ziga xos jihatlarni chuqurroq anglaydi.

Ikkinchi afzallik – muloqot ko'nikmalarining rivojlanishidir. Pedagogik faoliyat samarali muloqotsiz amalga oshmaydi. Talaba o'quvchilarga murojaat qilish, ularni tinglash, savollariga javob berish va fikrini tushunarli tarzda yetkazishni o'rganadi.

Uchinchi afzallik – mustaqillik va mas'uliyatning ortishidir. Amaliyot jarayonida talabaga muayyan vazifalar yuklatiladi. U ushbu vazifalarni o'z vaqtida va sifatli bajarishga mas'ul bo'ladi. Bu esa unda mas'uliyat va mustaqillik tuyg'ularini shakllantiradi.

To'rtinchi afzallik – jamoaga moslashishdir. Talaba amaliyot davomida tajribali pedagoglar bilan hamkorlik qiladi. Pedagogik jamoaning ichki tartibi, kasbiy munosabatlari va hamkorlik tamoyillari bilan tanishadi. Natijada uning kelajakdagi mehnat jamoasiga moslashuvi osonlashadi.

Beshinchi afzallik – muammoli vaziyatlarda harakat qilish ko'nikmasining shakllanishidir. Ta'lim jarayonida kutilmagan vaziyatlar ko'p uchraydi. O'quvchining darsga qiziqmasligi, turli fikrlar to'qnashuvi yoki rejalashtirilmagan savol talabaning tezkor fikrlashini talab qiladi. Bunday vaziyatlar bo'lajak pedagogda moslashuvchanlikni rivojlantiradi^[1].

Pedagogik amaliyot samaradorligini oshirish uchun bir qator amaliy tavsiyalarga e'tibor qaratish mumkin.

1. **Talabaga faol ishtirok etish imkoniyatini berish.** Talaba faqat dars kuzatuvchisi bo'lib qolmasligi kerak. U imkon qadar dars jarayonini tashkil etishda, tarbiyaviy tadbirlarda va turli pedagogik loyihalarda faol ishtirok etishi lozim.
2. **Mentorlik tizimini kuchaytirish.** Tajribali pedagogning talaba faoliyatini kuzatishi va unga muntazam tavsiyalar berishi muhim. Mentor talabaning xatolarini shunchaki ko'rsatibgina qolmasdan, ularni qanday bartaraf etish yo'llarini ham tushuntirishi kerak.
3. **Refleksiya jarayonidan foydalanish.** Har bir amaliyot mashg'ulotidan so'ng talaba o'z faoliyatiga quyidagi savollar asosida baho berishi mumkin: Bugun nimani o'rgandim? Qaysi vazifani yaxshi bajardim? Qanday qiyinchilikka duch keldim? Ushbu muammoni qanday hal qildim? Keyingi faoliyatimda nimani o'zgartirishim kerak? Bunday savollar talabaning o'z faoliyatini tahlil qilish qobiliyatini rivojlantiradi.
4. **Real pedagogik vaziyatlardan foydalanish.** Talabalarga amaliyot davomida uchrashi mumkin bo'lgan turli vaziyatlarni oldindan muhokama qilish foydali. Masalan, o'quvchi bilan nizoli vaziyat, ota-ona bilan muloqot yoki sinfdagi intizom muammosini qanday hal qilish mumkinligi yuzasidan fikr almashish talabaning amaliy tayyorgarligini oshiradi.
5. **Jamoaviy loyihalarni tashkil etish.** Talabalarni kichik guruhlariga ajratib, ta'limiy yoki tarbiyaviy loyihalar tayyorlash ularda hamkorlik, vazifalarni taqsimlash va umumiy natija uchun javobgarlik ko'nikmalarini shakllantiradi.

Hozirgi ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalanish pedagogik amaliyotning imkoniyatlarini yanada kengaytiradi. Talabalar elektron taqdimotlar, interaktiv topshiriqlar, multimedia vositalari va raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish orqali zamonaviy pedagogik faoliyatga tayyorlanadi. Shuningdek, "aqliy hujum", "case-study", muammoli ta'lim, loyiha metodi, rolli o'yinlar va guruhli ishlardan foydalanish talabalarni real kasbiy vaziyatlarga yaqinlashtiradi.

Pedagogik amaliyotning ahamiyati faqat talabaning individual rivojlanishi bilan cheklanmaydi. Yaxshi tayyorgarlikdan o'tgan bo'lajak pedagog kelajakda ta'lim muassasasida sog'lom ijtimoiy-psixologik muhitni shakllantirishga ham hissa qo'shadi. Ijtimoiy jihatdan faol, muloqotga kirishuvchan va kasbiy mas'uliyatli pedagog o'quvchilarning ham ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu sababli talabalarni ijtimoiy-adaptiv faoliyatga tayyorlash masalasi nafaqat oliy ta'lim, balki jamiyat taraqqiyoti uchun ham muhimdir.

XULOSA

Olib borilgan nazariy tahlillar asosida pedagogik amaliyotni pedagogik OTM talabasi uchun ijtimoiy-kasbiy moslashuv maktabi sifatida baholash mumkin. Chunki aynan amaliyot davomida talaba oliy ta'limda olgan nazariy bilimlarini real pedagogik faoliyat bilan bog'laydi, ta'lim muassasasi jamoasiga kirishadi, o'quvchilar bilan bevosita muloqot qiladi va kasbiy vazifalarni bajarish tajribasini egallaydi. Pedagogik amaliyot talabaning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish bilan bir qatorda, uning shaxsiy rivojlanishiga ham xizmat qiladi.

Mas'uliyat, tashabbuskorlik, sabr-toqat, kommunikativlik, o'zini nazorat qilish, mustaqil qaror qabul qilish va refleksiya kabi sifatlar real pedagogik vaziyatlarda rivojlanadi. Pedagogik amaliyot samaradorligi uning qanday tashkil etilishiga bevosita bog'liqligini ko'rsatadi.

Amaliyot faqatgina talabaga dars o'tish imkoniyatini berish bilan cheklanmasligi, balki kuzatish, tahlil qilish, mustaqil faoliyat, mentorlik, refleksiya va kasbiy rivojlanish jarayonlarini o'z ichiga olishi zarur. Shuningdek, OTM va ta'lim tashkiloti o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash, mentorlik tizimini takomillashtirish, talabaning individual ehtiyojlarini hisobga olish va refleksiv faoliyatni kuchaytirish pedagogik amaliyotning ijtimoiy-kasbiy moslashuvdagi samaradorligini oshiradi.

Umuman olganda, pedagogik amaliyot bo'lajak o'qituvchining kasbiy faoliyatga tayyorgarligini yakunlovchi emas, balki uni real pedagogik muhitga olib kiruvchi muhim bosqichdir. Shu sababli pedagogik amaliyotni "nazariy bilimlarni amaliyotda sinash" jarayoni sifatida emas, balki bo'lajak tarbiyachining ijtimoiy va kasbiy shakllanish maktabi sifatida tashkil etish maqsadga muvofiq.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Azizxo'jayeva N. N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – T.: Fan va texnologiya, 2006-yil.
2. Mavlonova R., To'rayeva O., Holiqberdiyev K. Pedagogika. – T.: O'qituvchi, 2001-yil.
3. Hasanboyev J., To'raqulov X., Haydarov M., Hasanboyeva O. Pedagogika. – T.: Fan va texnologiya, 2011-yil.
4. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – T., 2008-yil.
5. Turdiqulova N. T. Pedagogik amaliyot jarayonida talabalarni kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish // Universal xalqaro ilmiy jurnal. Ushbu maqolada pedagogik amaliyot, kasbiy kompetensiya, kuzatish va diagnostika masalalari tahlil qilingan. 2024-yil.
6. Зимняя И. А. Педагогическая психология. – Москва: Логос, 2000.
7. Выготский Л. С. Педагогическая психология. – Москва: Педагогика, 1991.
8. Schön D. A. The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action. – New York: Basic Books, 1983.
9. Bandura A. Social Learning Theory. – Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1977.
10. Rogers C. R. Freedom to Learn for the 80's. – Columbus, Ohio: C. E. Merrill Publishing Company, 1983.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №10(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.